

บทที่ 6 ทฤษฎีการเลือกผู้แทนของสาธารณชน

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเลือกผู้แทนของสาธารณชน ซึ่งมีผลกระทบต่อปริมาณสินค้าสาธารณะ จะเป็นการพิจารณาว่า หลังจากที่ภาครัฐบาลได้ผลิตสินค้าสาธารณะไปแล้วตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้เมื่อตอนหาเสียง กลไกตลาดจะมีปฏิสัมพันธ์กับสินค้าสาธารณะที่รัฐบาลผลิตขึ้นอย่างไร จากการที่ได้ศึกษาผลของ externalities มาแล้ว จะเห็นได้ว่า กลไกราคาทำงานไม่ได้ เมื่อมี externalities ในทำนองเดียวกันการตัดสินใจของรัฐบาลก็ถูกกำหนดจากปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะชบวนการทางการเมืองมีอิทธิพลสำคัญต่อปริมาณสินค้าสาธารณะ

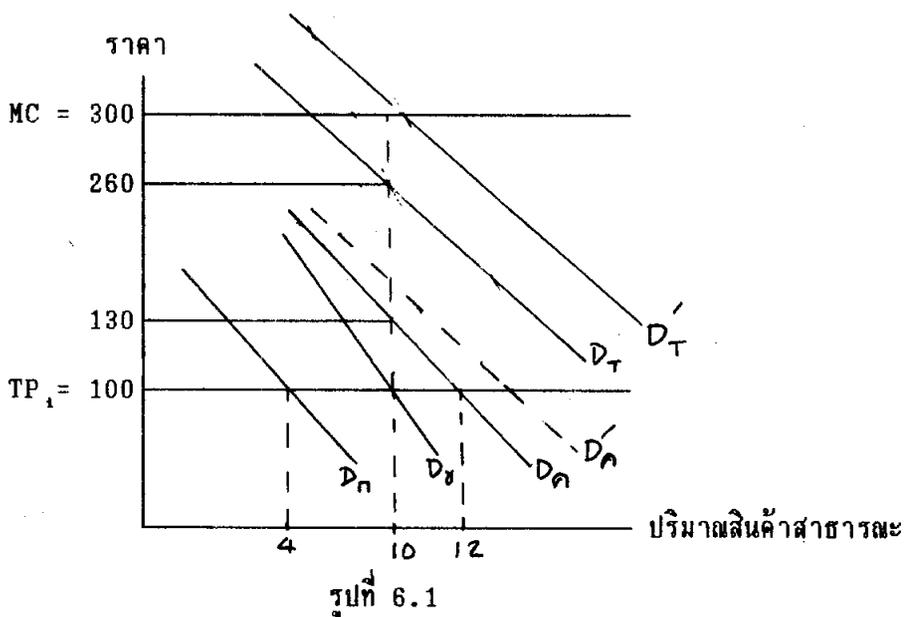
6.1 การลงคะแนนเสียง¹

การตัดสินใจทางการเมือง ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามมติของที่ประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นการตัดสินใจของประชาชนตั้งแต่ก่อนที่จะมีรัฐบาลจะเป็นตัวกำหนดประเภทของสินค้าสาธารณะที่จะผลิตขึ้นมา ประชาชนจะเลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของตัวเอง ดังนั้นก่อนที่ประชาชนจะลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนจะศึกษานโยบายของแต่ละพรรคการเมืองโดยละเอียด และเมื่อทราบรายละเอียดแล้ว ประชาชนจะเลือกผู้แทนที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่จะผลิตสินค้าสาธารณะที่ประชาชนต้องการ

---

¹Edgar K. Browning and Jacqueline M. Browning. Public Finance and the Price System. New York: Macmillan Publishing Co., Inc., 1979. Chapter 9.

เพื่อให้ง่ายแก่การวิเคราะห์จะสมมติว่าในสังคมหนึ่งมีคนอยู่ 3 คน คือ ก ข และ ค จากการลงคะแนนเสียงของคน 3 คน ว่าต้องการสินค้าสาธารณะประเภทใด สมมติว่าคนทั้ง 3 คนตกลงที่จะแบ่งต้นทุนในการผลิตสินค้าสาธารณะออกเป็น 3 ส่วนเท่า ๆ กัน ถ้าสมมติให้ต้นทุนส่วนเพิ่มของการผลิตสินค้าสาธารณะมีค่าคงที่เท่ากับ 300 บาท ดังนั้นคน 3 คนจะต้องจ่ายเงินคนละ 100 บาท ในการที่จะผลิตสินค้าสาธารณะ 1 หน่วย การที่รัฐบาลจะผลิตสินค้าจำนวนเท่าใด ก็จะถูกกำหนดโดยความต้องการสินค้าสาธารณะของแต่ละคน สินค้าสาธารณะจะมากเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับ การลงคะแนนเสียงของคนทั้งสามนี้ จากรูปที่ 6.1 จะเป็นการอธิบายเกี่ยวกับขบวนการในการลงคะแนนเสียง สมมติว่า เส้น demand ของแต่ละคนที่มีต่อสินค้าสาธารณะคือ D_g , D_x และ D_c เส้น demand แต่ละเส้นนี้จะแสดงถึงผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม (marginal benefit) ของแต่ละคน ณ ปริมาณผลผลิตระดับต่าง ๆ สมมติว่าในการตัดสินใจที่จะลงคะแนนเสียง ผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน จะเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตสินค้าสาธารณะ และการเปลี่ยนแปลงของภาษีที่พวกเขาจะต้องเสียในการผลิตสินค้าสาธารณะ สมมติว่าภาษีที่ต้องเสียคือเส้น TP₁ (แสดงถึงภาษีที่แต่ละคนต้องเสียสำหรับการผลิตสินค้าสาธารณะ 1 หน่วย) เนื่องจากเราสมมติว่าการผลิตสินค้าสาธารณะ 1 หน่วย ต้องใช้เงิน 300 บาท คนแต่ละคนในสังคมเสียเงินเท่า ๆ กันคือคนละ 100 บาท เพราะฉะนั้นแต่ละคนจะเสียเงินทั้งหมดเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับว่าสินค้าสาธารณะทั้งหมดที่ผลิตขึ้นมีจำนวนเท่าใด จากรูปที่ 6.1 จะเห็นได้ว่า ก ต้องการสินค้าสาธารณะ 4 หน่วย ข ต้องการ 10 หน่วย ค ต้องการ 12 หน่วย

รูปที่ 6.1
ปริมาณสินค้าสาธารณะที่แต่ละคนต้องการ

การให้ทั้งสามคนมาลงคะแนนเสี่ยงว่าต้องการให้รัฐบาลผลิตสินค้าสาธารณะเท่าใดจะเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้าย สมมติว่าผลิตสินค้าสาธารณะ 2 หน่วย ต้นทุน 600 บาท เจลีสคนละ 200 บาท (ทั้งหมด 3 คน) ถ้าทุกคนเห็นด้วยแต่ละคนก็จะจ่ายภาษีคนละ 200 บาท ซึ่งการผลิตสินค้าสาธารณะ 2 หน่วยนี้อาจจะไม่ใช่วัตถุประสงค์ เนื่องจากจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสินค้าสาธารณะไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้จำนวนสินค้าสาธารณะที่ทุกคนเห็นชอบมากที่สุด สมมติว่าไม่มีการผลิตสินค้าสาธารณะเลย คนทั้งสามคนจะเสนอให้มีการผลิต 2 หน่วย เพราะว่าการประโยชน์ส่วนเพิ่มมากกว่าต้นทุนส่วนเพิ่ม และถ้ารัฐบาลเสนอให้ผลิตสินค้าสาธารณะ 4 หน่วย ต้นทุนของสินค้าสาธารณะเท่ากับ 1,200 บาท (เนื่องจากผลิตสินค้าสาธารณะ 1 หน่วยต้องใช้เงิน 300 บาท) เพราะฉะนั้น 3 คนต้องจ่ายเงินคนละ 400 บาท แต่ถ้ารัฐบาลเพิ่มเป็นผลิตสินค้าสาธารณะ 5 หน่วย ข และ ค จะเห็นด้วย แต่ ก ไม่เห็นด้วย แต่เนื่องจากจำนวนคนที่เห็นด้วยมี 2 คน ดังนั้นจำนวนสินค้าสาธารณะควรจะเป็น 5 หน่วย ปริมาณสินค้าสาธารณะที่จุดดุลยภาพจะไม่ใช่วัตถุประสงค์ 5 หน่วย เพราะว่า ข และ ค จะออกเสียงร่วมกันให้ผลิตเพิ่มเป็น 10 หน่วย ดังนั้น ปริมาณสินค้าสาธารณะที่จุดดุลยภาพจะต้องเป็น

10 หน่วย ลองสมมุติเล่น ๆ ว่าถ้ารัฐบาลบอกว่าจะผลิตสินค้าสาธารณะมากกว่า 10 หน่วย จะเห็นได้ว่า ก และ ข จะไม่เห็นด้วย และถ้าจะผลิตน้อยกว่า 10 หน่วย ข และ ค ก็จะไม่เห็นด้วย แสดงว่าปริมาณสินค้าสาธารณะเท่ากับ 10 หน่วย จะมีคนเห็นด้วยมากที่สุด นั่นคือ การผลิตสินค้าสาธารณะโดยอาศัยวิธีการลงคะแนนเสียงว่าใครพอใจหรือไม่พอใจ ผลจะออกมาเป็นแบบนี้ เมื่อมีการผลิตสินค้าสาธารณะ 10 หน่วย ค่าใช้จ่ายเท่ากับ 3,000 บาท เพราะฉะนั้นแต่ละคนเสียภาษีคนละ 1,000 บาท เพราะฉะนั้นจากตัวอย่างในรูปที่ 6.1 จะเห็นได้ว่าปริมาณสินค้าสาธารณะที่อยู่ตรงกลาง เมื่อเรียงจากน้อยไปหามาก (median) จะเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ที่มาลงคะแนนเสียง ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับว่ามีคนมาลงคะแนนเสียงเท่าใด เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า หลักการสำคัญที่เน้นความต้องการของคนจำนวนมากจะเป็นที่ยอมรับของคนกลุ่มหนึ่ง ไม่ใช่ทุกคน ในรูปที่ 6.1 ปริมาณสินค้าสาธารณะ 10 หน่วยจะทำให้ ข มีความพอใจสูงสุด ในขณะที่ ก และ ค ไม่ได้ได้รับความพอใจสูงสุด ยกเว้นเสียแต่ว่า ถ้าทุกคนต้องการให้รัฐบาลผลิตสินค้าสาธารณะ 10 หน่วย ปริมาณสินค้าสาธารณะจำนวน 10 หน่วยนั้นก็จะเป็นที่ต้องการของคนทุกคน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทำไมการกระทำของรัฐบาลหรือการตัดสินใจในการผลิตสินค้าสาธารณะของรัฐบาล จึงไม่สามารถทำให้คนทุกคนในสังคมมีความพอใจสูงสุดได้ เหมือน ๆ กัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ารัฐบาลไม่สามารถจะสนองตอบความต้องการของแต่ละคน (individual wants) ได้ แต่รัฐบาลจะสนองตอบความต้องการของคนส่วนใหญ่ และถ้าสมมุติว่า demand ของ ค สูงขึ้น เช่น เส้นดีมานด์เปลี่ยนจาก D_c เป็น D'_c ถึงแม้ว่า ค จะต้องการให้รัฐบาลผลิตสินค้าสาธารณะให้มากขึ้นแต่รัฐบาลก็ไม่สามารถทำตามความประสงค์ของ ค ได้ เพราะว่าถ้ารัฐบาลตามใจ ค ก็จะต้องถูกต่อต้านจาก ก และ ข นั่นคือเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป ค ต้องการสินค้าสาธารณะมากขึ้น แต่รัฐบาลก็ต้องผลิต 10 หน่วยเหมือนเดิม เพราะความต้องการของ ก และ ข ไม่ได้เปลี่ยนแปลง รัฐบาลจะผลิตมากกว่า 10 หน่วยได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของ ข เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากกว่า 10 หน่วย

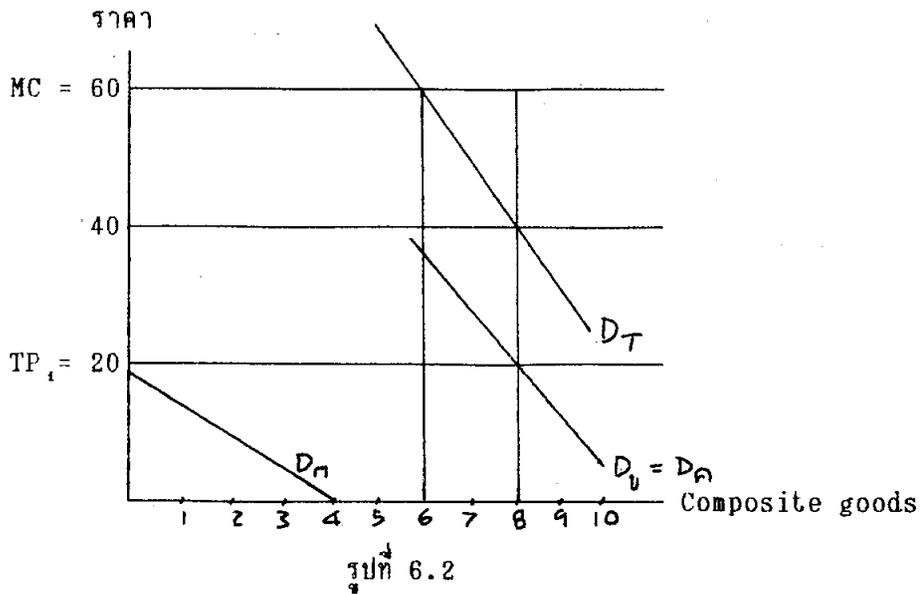
เพราะฉะนั้นจากรูปที่ 6.1 จึงสรุปได้ว่า ผลประโยชน์ที่ ก ข และ ค ได้รับจะเป็น 30 130 และ 260 ดังนั้นเมื่อนำผลประโยชน์ส่วนเพิ่มของแต่ละคนมารวมกันแล้ว

เท่ากับ 420 บาท และจากการที่ต้นทุนส่วนเพิ่มเท่ากับ 300 บาท นั่นคือผลประโยชน์เพิ่มที่ได้จากการผลิตสินค้าสาธารณะหน่วยที่ 10 จะมากกว่าต้นทุนส่วนเพิ่ม ในกรณีนี้การผลิตสินค้าสาธารณะจะน้อยเกินไป และถ้า D_n เปลี่ยนเป็น D_n' จะเห็นว่า demand รวมเปลี่ยนจาก D_T เป็น D_T' ปริมาณสินค้าสาธารณะ 10 หน่วยก็จะน้อยเกินไป (เพราะว่า Marginal benefit มากกว่า marginal cost)

6.2 วิธีการลงคะแนนเสียงแบบ Logrolling

Logrolling คือวิธีการเปลี่ยนแปลงการลงคะแนนเสียงเพื่อให้ได้การลงคะแนนที่มากที่สุดสำหรับปริมาณสินค้าสาธารณะปริมาณใดปริมาณหนึ่ง สมมติมีผู้ลงคะแนนเสียง 3 คนคือ ก, ข และ ค สมมติว่า ค พอใจที่รัฐบาลให้เงินช่วยเหลือในการสร้างโรงเรียน ในขณะที่ ข ต้องการให้รัฐบาลสร้างโรงพยาบาล จะเห็นได้ว่าทั้งการสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาล จะทำไม่ได้เพราะว่าจะถูกต่อต้านจากคนสองในสาม เช่นถ้ารัฐบาลจะสร้างโรงเรียน ก และ ข จะไม่เห็นด้วย และถ้ารัฐบาลจะสร้างโรงพยาบาล ก และ ค ก็จะไม่เห็นด้วย ดังนั้น ข และ ค อาจจะร่วมมือกันในการลงคะแนนเสียง เพื่อให้ได้สิ่งที่เขาทั้งสองต้องการ การร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ของทั้ง ข และ ค (mutual advantage) เช่น ข ก็จะลงคะแนนเห็นด้วยในการสร้างโรงเรียน (ทั้งๆ ที่ไม่เห็นด้วย) และ ค ก็จะลงคะแนนเห็นด้วยในการสร้างโรงพยาบาล (ทั้งๆ ที่ไม่เห็นด้วย) เพราะฉะนั้นผลที่ออกมาคือ จะต้องมีการสร้างทั้งโรงเรียน และโรงพยาบาล จากรูปที่ 6.2 จะอธิบายถึงผลกระทบของวิธีการลงคะแนนเสียงแบบ logrolling สมมติว่า ต้นทุนส่วนเพิ่ม (marginal cost) ของการสร้างโรงพยาบาล และการสร้างโรงเรียนต่างก็เท่ากับ 30 ล้านบาท และผู้ลงคะแนนเสียงจะเสียเงินเท่าๆ กัน แทนนอนแสดงถึงปริมาณการผลิตโรงเรียน 1 หลัง และโรงพยาบาล 1 แห่ง เพราะฉะนั้น ต้นทุนส่วนเพิ่มในการสร้างทั้งโรงเรียน และ โรงพยาบาล อย่างละ 1 หลังเท่ากับ 60 ล้านบาท ผลผลิตในลักษณะเช่นนี้เรียกว่า Composite goods เพราะที่ต้องผลิตสินค้าทั้งสองอย่างคือ โรงเรียน และโรงพยาบาล เพราะว่าเมื่อ ค ออก

เสี่ยงว่าต้องการสร้างโรงเรือน เขาก็จะต้องออกเสียงว่าเขาต้องการให้รัฐบาลสร้างโรงพยาบาลด้วย D_n แสดงถึงดีมานด์ของ ค ถึงแม้ว่า ค จะได้ประโยชน์จากการสร้างโรงเรือน แต่ D_n และ D_n เป็นเส้นเดียวกัน เพราะว่าเมื่อสร้างโรงเรือน 1 หลังก็ต้องสร้างโรงพยาบาล 1 แห่ง จะเห็นว่า จากรูปที่ 6.2 ทั้ง ข และ ค เห็นชอบที่จะสร้างโรงเรือน 8

Logrolling Process

แห่ง และโรงพยาบาล 8 แห่ง ผลประโยชน์ส่วนเพิ่มที่ ข และ ค ได้รับ เท่ากับ 20 ล้านบาท ในขณะที่ผลประโยชน์ส่วนเพิ่มที่เกิดขึ้นกับ ก เท่ากับศูนย์ ดังนั้นผลประโยชน์ส่วนเพิ่มรวมจึงเท่ากับ 40 ล้านบาท แต่ต้นทุนส่วนเพิ่มเท่ากับ 60 ล้านบาท ดังนั้นผลผลิตที่ออกมา (โรงเรือน 8 แห่ง โรงพยาบาล 8 แห่ง) จึงมากเกินไป

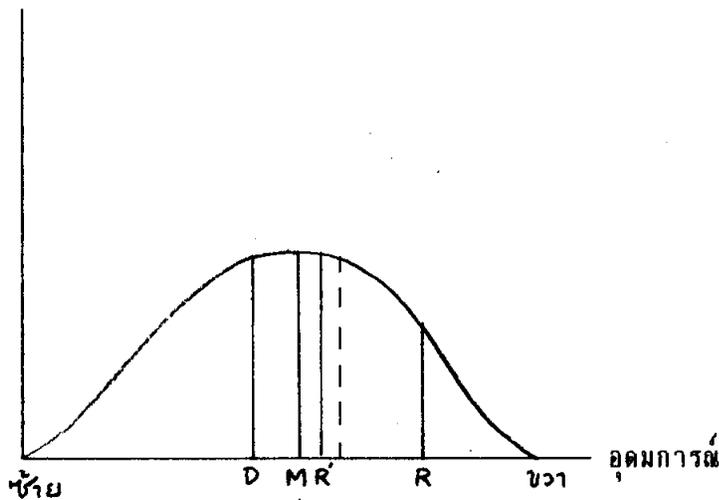
เพราะฉะนั้นวิธีการลงคะแนนเสียงแบบ Logrolling จะทำให้มีการผลิตสินค้าสาธารณะมากเกินไป

6.3 การเสนอออกมการณของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมมติว่าประเทศหนึ่งมีพรรคการเมือง 2 พรรค คือพรรคฝ่ายซ้าย และพรรคฝ่าย

ชาว ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเลือกผู้สมัครที่มีอุดมการณ์คล้ายกับตน สมมติว่าอุดมการณ์ของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีลักษณะเป็นระฆังคว่ำ ดังในรูปที่ 6.3 เส้น H จะแบ่งผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็นสองฝ่ายเท่า ๆ กัน ครึ่งหนึ่งจะมีอุดมการณ์ไปทางขวา อีก

จำนวนผู้ลงคะแนนเสียง

รูปที่ 6.3

อุดมการณ์ของผู้ลงคะแนนเสียง

ครึ่งหนึ่งจะมีอุดมการณ์ไปทางซ้าย วิเคราะห์จากผู้สมัคร 2 คน คนหนึ่งจากพรรคฝ่ายขวา (R) อีกคนหนึ่งจากพรรคฝ่ายซ้าย (D) สมมติว่าอุดมการณ์ของพรรคฝ่ายขวาอยู่ตรงจุด R และอุดมการณ์ของพรรคฝ่ายซ้ายอยู่ตรงจุด D ผู้สมัครจากพรรคฝ่ายซ้ายจะได้รับการเลือกตั้ง เพราะว่าจะได้รับคะแนนมากกว่า จุด D ใกล้จุด H แต่จุด R ห่างจากจุด H หรือกล่าวได้ว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่มีอุดมการณ์ใกล้กับผู้สมัครฝ่ายซ้าย ระหว่างจุด D และจุด R ให้ลากเส้นประโดยให้เส้นประอยู่ตรงกลางระหว่างจุด D และจุด R และสมมติว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ซึ่งมีความเชื่ออยู่ทางด้านซ้ายของเส้นประจะเลือกผู้สมัครจากฝ่ายซ้าย และผู้ลงคะแนนเสียงซึ่งมีอุดมการณ์อยู่ทางขวาของเส้นประจะเลือกผู้สมัครจากพรรคฝ่ายขวา ทำให้ผู้สมัครฝ่ายขวาเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ของเขาให้ไปทางซ้ายมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เขาได้คะแนน

เสียงเพิ่มขึ้นเช่น เขาเปลี่ยนอุดมการณ์ของเขาเป็นจุด R โดยที่จุด M เป็นจุดกึ่งกลางระหว่าง จุด D และจุด R' เขาจะได้คะแนนเสียงเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด และถ้าเขาเปลี่ยนอุดมการณ์ของเขาให้ไปอยู่ทางซ้ายของจุด R เขาจะได้รับคะแนนเสียงมากกว่าผู้สมัครฝ่ายซ้าย แต่ผู้สมัครฝ่ายซ้ายก็สามารถจะเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์เช่นเดียวกัน โดยสรุปแล้วผู้สมัครทั้งสองคนต้องการจะเสนออุดมการณ์ที่จุด M ดังนั้นผู้สมัครเลือกตั้งจะได้คะแนนเสียงเท่ากัน แต่ในสภาพของความเป็นจริง อุดมการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สมัครแสดงออกจะไม่เหมือนกันทีเดียว และคะแนนเสียงเลือกตั้งก็มีโอกาสน้อยที่จะเท่ากัน แต่เนื่องจากผู้สมัครไม่ทราบความในใจที่แท้จริงของผู้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และจากตัวอย่างผลของการเลือกตั้งในประเทศไทยพรรคใดที่มีอุดมการณ์ซ้ายจัดหรือขวาจัดจะได้รับการเลือกตั้งน้อย ในขณะที่พรรคที่มีอุดมการณ์อยู่กลาง ๆ ระหว่างซ้ายและขวาจะได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมาก จุด M เป็นจุด median

6.4 การเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในบางครั้งเมื่อการตัดสินใจใช้การลงคะแนนเสียง โดยให้โครงการที่ผู้เห็นชอบมากเป็นโครงการที่ชนะ สมมติว่าในตารางที่ 6.1 มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงสามคน

ตารางที่ 6.1

ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง	ก	ข	ค
ลำดับความชอบ	M	L	S
	S	M	L
	L	S	M

ก ข และ ค และมีโครงการ 3 โครงการ โครงการที่ 1 คือโครงการขนาดเล็ก (S) โครงการที่ 2 คือโครงการขนาดกลาง (M) และโครงการที่ 3 คือโครงการขนาดใหญ่ (L) คนสามคนให้ความสำคัญกับโครงการทั้ง 3 โครงการนี้แตกต่างกัน ก ชอบโครงการขนาดกลางมากที่สุด รองลงมาคือโครงการขนาดเล็ก และโครงการขนาดใหญ่ตามลำดับ สำหรับความชอบของ ข เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ โครงการขนาดใหญ่ โครงการขนาดกลาง และโครงการขนาดเล็กตามลำดับ สำหรับ ค ชอบโครงการขนาดเล็ก ใหญ่ และกลาง ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเมื่อเป็นแบบนี้จะหาจุดดุลยภาพไม่ได้ เพราะว่าเมื่อเสนอโครงการใดโครงการหนึ่งขึ้นมา จะมีโครงการอื่นที่ผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงลงคะแนนให้มากกว่าเสมอ เช่น สมมติว่าโครงการขนาดกลาง (M) ถูกเสนอขึ้นมา ก จะลงคะแนนให้โครงการขนาดกลาง แต่ ข จะลงคะแนนให้โครงการขนาดใหญ่ (L) และ ค ก็ จะลงคะแนนให้โครงการขนาดใหญ่ เพราะว่า ค ชอบโครงการขนาดใหญ่มากกว่าโครงการขนาดกลาง หรือถ้ารัฐบาลเสนอโครงการขนาดเล็ก (S) ค จะลงคะแนนให้ แต่ ก และ ข จะลงคะแนนให้โครงการขนาดกลาง (M) เพราะว่า ก ชอบโครงการขนาดกลางมากที่สุด และ ข ชอบโครงการขนาดกลางมากกว่าโครงการขนาดเล็ก และสุดท้ายถ้ารัฐบาลเสนอโครงการขนาดใหญ่ (L) ข จะลงคะแนนให้ แต่ ก และ ค จะลงคะแนนให้โครงการขนาดเล็ก (S) เพราะว่าทั้ง ก และ ค ชอบโครงการขนาดเล็กมากกว่าโครงการขนาดใหญ่ เพราะฉะนั้นไม่ว่ารัฐบาลจะเสนอโครงการอะไรขึ้นมา ก็จะไม่ได้รับการตอบสนองจากคนทั้งสาม เพราะจะมีโครงการอื่นที่ดีกว่าอยู่เสมอ จึงหาจุดดุลยภาพไม่ได้ ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า "Cyclical majority phenomenon" แต่ลักษณะเช่นนี้เป็นตัวอย่างในทางทฤษฎีเท่านั้น ซึ่งจะแตกต่างจากลักษณะการตัดสินใจทางการเมืองจริง ๆ และลักษณะ Cyclical majority phenomenon จะไม่เกิดขึ้น ถ้า ค เรียงลำดับความชอบเป็นโครงการขนาดเล็ก (S) โครงการขนาดกลาง (M) และโครงการขนาดใหญ่ (L) ตามลำดับ หรือเขียนย่อ ๆ ว่า $S > M > L$ แทนที่จะเป็น $S > L > M$ และ M จะเป็นโครงการที่ได้รับเลือก และเป็นจุดดุลยภาพ

ตัวอย่างต่อไปจะเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการเมือง สมมติว่า รัฐบาลจะแบ่งเงิน 1,000 ล้านบาทให้กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 100 คน โดยให้แต่ละคน 10 ล้านบาท อาจจะมีคนในพรรครัฐบาลเสนอข้อเสนอบนแบบที่สองคือ แบ่งเงินให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง 51 คน แทนที่จะเป็น 100 คน ซึ่งข้อเสนอนี้จะเป็นที่ยอมรับของรัฐบาล เพราะว่าถ้ารัฐบาลจ่ายเงินให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเกินครึ่งหนึ่งรัฐบาลก็ชนะแล้ว และสมมติว่ามีข้อเสนอบนแบบที่สาม คือให้เงินจำนวนมากกับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงสองคนจากทั้งหมด 51 คน และแบ่งเงินที่เหลือให้กับคนอื่นอีก 49 คนซึ่งตามข้อเสนอบนแบบที่สอง พวก 49 คนนี้ไม่ได้รับข้อเสนอบนแบบที่สามนี้ก็จะดีกว่าแบบที่สอง คือดึงคนสองคนจาก 51 คน และให้เงินกับอีกฝ่ายหนึ่งทั้งหมด 49 คน ก็จะได้เสียง 51 เสียง โดยสรุปแล้วเงิน 1,000 ล้านบาทไม่ว่าจะใช้วิธีแบ่งแบบใด ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่จะได้เงินมากกว่า นั่นคือนักการเมืองจะต้องทำเพื่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ